

กรอบแนวคิด
การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษา
ของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียนรู้



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ก้าวหน้าทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ได้นั้น ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การมีกำลังคนที่มีคุณภาพและสมรรถนะ มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงพอที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แต่จากรายงานการศึกษาของ IMD ในปี 2547 ซึ่งได้ประเมินปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานของไทยเทียบกับนานาชาติ พบว่าไทยอยู่อันดับที่ 50 จาก 60 ประเทศ และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยยังอยู่ในอันดับที่ 38 ซึ่งค่อนข้างต่ำ (ปี 2545) โดยเฉพาะผลผลิตภาพของแรงงาน โดยรวมลดลงมาอยู่ในอันดับที่ 45 จาก 49 ประเทศ มูลค่าการผลิตของแรงงานไทยโดยรวมเท่ากับ 6,000 US\$ ต่อคน ซึ่งต่ำกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อิสราเอล และมาเลเซียถึง 5 – 6 เท่า โดยสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เป็นเพราะระดับการศึกษาของแรงงานไทย (วัย 15 ปีขึ้นไป) มีค่าเฉลี่ยเพียง 7.8 ปี (ปี 2546) แรงงานมีทักษะที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความต้องการ ประกอบกับระบบการศึกษาและฝึกอบรมที่ด้อยคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งยกระดับการศึกษาให้กับแรงงานไทยโดยด่วน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประกอบกับนโยบายรัฐบาลที่จะเร่งยกระดับการศึกษาเฉลี่ยของประชากรให้เป็น 9.5 ปี และเร่งยกระดับการศึกษาของแรงงานให้ร้อยละ 50 ของแรงงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปี 2551 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงพัฒนานโยบายโรงเรียนในโรงงาน เพื่อให้คนงานทุกคนได้เรียน และได้รับการลงทุนทางการศึกษา โดยได้ดำเนินงานโครงการนำร่องส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งโรงเรียนในโรงงาน (ศูนย์การเรียน) ต้นแบบ และนำร่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโรงงานต้นแบบ ทั้งในด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานประกอบการ แนวทาง มาตรการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐในด้านวิชาการ ครู อาจารย์ บุคลากร การบริหารจัดการ และสิทธิประโยชน์ทางภาษี ตลอดจนการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ.2547 และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงได้ทำการศึกษาและจัดทำเอกสารกรอบแนวคิดการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียนขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอขอบคุณ ดร.นงราม เสรฐฐพานิช และดร.สุจิตรา ชำนิวิกย์กรณ์ ที่ได้จัดทำเอกสารกรอบแนวคิดการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียนจนเสร็จสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาและคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียนต่อไป

(นายอรุณ จันทวานิช)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมา.....	1
แนวคิดในการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว.....	3
แนวทางการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว.....	4
แบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	8

กรอบแนวคิด
การคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ
ในรูปศูนย์การเรียน

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 12 ได้กำหนดให้สถานประกอบการมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปศูนย์การเรียน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในมาตรา 16 ระบุไว้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาที่จัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ มาตรา 14 และ 61 ได้ระบุไว้ว่า สถานประกอบการที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งสิทธิประโยชน์ในการได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบอีกด้วย

เนื่องจากแนวคิดการจัดการศึกษาในรูปศูนย์การเรียน เป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ดำเนินโครงการนำร่องส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งโรงเรียนในโรงงาน (ศูนย์การเรียน) ต้นแบบ และนำร่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโรงงานต้นแบบ ทั้งในด้าน การจัดทำหลักสูตรของสถานประกอบการ แนวทาง มาตรการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐในด้านวิชาการ อาจารย์ บุคลากร การบริหารจัดการ และสิทธิประโยชน์ทางภาษี ตลอดจนค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2547

ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ ที่จะนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับผู้เรียนที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อันเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องจัดทำกรอบแนวคิดการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาของสถานประกอบการในรูปศูนย์การเรียนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการคิดคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่สถานประกอบการที่จัดการศึกษาในรูปศูนย์การเรียน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน รวมทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำนโยบายและมาตรการส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปศูนย์การเรียนต่อไป โดยการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในเอกสารนี้ จะอยู่บนพื้นฐานแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ดังจะนำเสนอต่อไปนี้

แนวคิดในการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว

โดยปกติทั่วไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ค่าใช้จ่าย คือ ต้นทุนการผลิต ที่มาจากการนำทรัพยากรหลายประเภทและหลายชนิดมาสร้างผลผลิตในรูปสินค้าและบริการ โดยทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรใดก็ตาม รวมทั้งเวลาที่ใช้ไปในการทำกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐศาสตร์ก็ถือว่าเป็นทรัพยากรทั้งสิ้น และเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพราะถ้านำทรัพยากรนั้นมาใช้ในกิจกรรมหนึ่งก็จะทำให้ไม่มีทรัพยากรดังกล่าวไปใช้ในกิจกรรมอื่น ดังนั้นในการคิดค่าใช้จ่ายจึงต้องหามูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไปในการผลิตสินค้าและให้บริการทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรที่จ่ายเป็นต้นทุนหรือไม่ได้จ่ายเป็นต้นทุนก็ตามก็ต้องนำมาคิดรวมหมด วิธีคิดดังกล่าวแตกต่างจากวิธีคิดค่าใช้จ่ายทางบัญชี ซึ่งจะคิดจากต้นทุนรายจ่ายที่สถานประกอบการได้ชำระเงินไปในการจัดการศึกษา โดยคิดจากใบเสร็จรับเงินเท่านั้น เป็นการคิดค่าใช้จ่ายจากค่าวัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรอื่นที่สถานประกอบการซื้อมาใช้เพื่อจัดการศึกษาตามใบเสร็จรับเงิน ซึ่งเป็นหลักฐานการชำระเงินที่มีการบันทึกและเก็บรักษาไว้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

สำหรับวิธีคิดทางเศรษฐศาสตร์ จะคิดรวมค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่นำมาใช้จัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรนั้นสถานประกอบการจะต้องลงทุนซื้อหรือจัดหาใหม่ หรือเป็นทรัพยากรหรือเป็นทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในสถานประกอบการ เช่น ใช้น้ำที่อาคารที่มีอยู่แล้วของสถานประกอบการมาจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียน หรือการใช้บุคลากรของสถานประกอบการมาเป็นครูสอน หรือแม้แต่ทรัพยากรที่มีผู้บริจาคให้ศูนย์การเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนอื่นๆ ก็ต้องนำมาคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยตีค่าออกมาเป็นต้นทุนตามราคาตลาด ไม่ว่าจะมิใบเสร็จรับเงินหรือไม่ก็ตาม

การที่ต้องนำทรัพยากรทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการศึกษามาคิดค่าใช้จ่าย เนื่องจากในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่า ทรัพยากรต่างๆ เป็นสิ่งที่มีค่าและมีจำนวนจำกัด ถ้าสถานประกอบการไม่นำทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้ในการจัดการศึกษา ก็สามารถนำไปใช้ในกระบวนการผลิตหรือให้บริการอื่นๆ ของสถานประกอบการได้ เช่น พื้นที่หรืออาคารที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียน สามารถนำไปใช้ติดตั้งเครื่องจักรเพื่อผลิตสินค้า หรือใช้เป็นพื้นที่ให้บริการลูกค้า หรือการทำประโยชน์ใช้สอยอื่นๆ ของสถานประกอบการได้ เครื่องมือ และวัสดุฝึกต่างๆ ก็สามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าได้เช่นเดียวกัน การที่นำพื้นที่และเครื่องมือดังกล่าวมาใช้ในศูนย์การเรียน ย่อมทำให้สูญเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์สำหรับการผลิต จึงต้องนำมาคิดรวมเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาด้วย ถึงแม้ว่าไม่ได้ชำระเงินเพื่อซื้อหามาเพิ่มเติมในการจัดการศึกษาก็ตาม

ทรัพยากรที่ได้จากการบริจาค เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวัสดุ อุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็ต้องนำมาคิดรวมเช่นกัน เพราะถ้าไม่มีผู้บริจาคสถานประกอบการก็ต้องซื้อหามาใช้ในศูนย์การเรียน จึงต้องนำค่าใช้จ่ายมารวมด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การคิดค่าใช้จ่ายในทางเศรษฐศาสตร์จะคิดจากค่าเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากร โดยดูจากราคาตลาดของทรัพยากรนั้นๆ ในกรณีที่ไม่ได้ใช้เงินซื้อหา

ทรัพยากรดังกล่าวมาใช้ในศูนย์การเรียน ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียน การสอนรูปแบบศูนย์การเรียนอาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost) และ ค่าใช้จ่ายผันแปร (Variable Cost)

ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost) คือ ค่าใช้จ่ายที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงน้อย มากเมื่อจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นหรือลดลง เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ถ้าจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น หรือลดลง ก็ยังใช้อาคารสถานที่เดิมได้

ค่าใช้จ่ายแปรผัน (Variable Cost) คือ ค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผู้เรียน เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้วัสดุฝึก ถ้าผู้เรียนน้อย ใช้วัสดุฝึกน้อย ค่าใช้จ่ายก็น้อยด้วย แต่ถ้าผู้เรียน มาก ต้องใช้วัสดุฝึกมาก ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรหรือครูผู้สอน ซึ่งมีจำนวนแปรผันไปตามจำนวนผู้เรียน ก็เป็นค่าใช้จ่ายแปรผันเช่นเดียวกัน

นอกจากนั้น ยังสามารถจำแนกค่าใช้จ่ายตามระยะเวลาการใช้ทรัพยากรเป็น 2 แบบ คือ ค่าใช้จ่ายลงทุน (Capital Cost) และค่าใช้จ่ายดำเนินการ (Recurrent Cost)

ค่าใช้จ่ายลงทุน (Capital Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรที่มีระยะเวลา ในการใช้ยาวนานไม่หมดสิ้นไปภายในระยะเวลาสั้นๆ หรือภายใน 1 ปี เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ครุภัณฑ์ การคิดค่าเช่าของทรัพยากรดังกล่าวจะนำเอาราคาค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้างมาคิดเลย ไม่ได้ ต้องคำนวณหาค่าเฉลี่ยรายปีก่อน

ค่าใช้จ่ายดำเนินการ (Recurrent Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่สามารถใช้ให้หมดไปในช่วง สั้นๆ หรือภายใน 1 ปี เช่น ค่าวัสดุ เงินเดือน หรือค่าตอบแทนบุคลากร เป็นต้น สามารถนำค่าวัสดุ เงินเดือน และค่าตอบแทนต่อปีมาคิดค่าใช้จ่ายได้เลย

ทั้งนี้ ในการคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาแบบศูนย์การเรียนในสถาน ประกอบการต้องคำนึงถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สะท้อนประสิทธิภาพด้วย โดยต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สะท้อน ประสิทธิภาพสูงสุด หมายถึง ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเป็นปริมาณต่ำสุด แต่ทำให้ได้ผลผลิต คือ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเป็นจำนวนสูงสุด โดยในการหาต้นทุนค่าใช้จ่าย ดังกล่าว จะได้จากการเปรียบเทียบต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรจัดการศึกษาในหลักสูตร เดียวกันว่าในจำนวนผู้สำเร็จที่เท่ากัน ที่ใดใช้ต้นทุนค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ก็จะมีประสิทธิภาพสูงสุด หรือใน จำนวนต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เท่ากัน ที่ใดผลิตผู้สำเร็จได้มากที่สุด ก็มีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวทางในการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว

1. ระบุทรัพยากรทั้งหมดที่สถานประกอบการใช้ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ พัฒนาขึ้นมา โดยแบ่งทรัพยากรออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ ประกอบด้วย

1) ทรัพยากรที่เป็นงบลงทุน (Capital Cost) ได้แก่

1.1) สิ่งอำนวยความสะดวก อาคาร สถานที่

- 1.2) ครุภัณฑ์
- 2) ทรัพยากรที่เป็นงบดำเนินการ (Recurrent Cost) ได้แก่
 - 2.1) บุคลากร
 - 2.2) วัสดุ
 - 2.3) สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา
 - 2.4) ทรัพยากรอื่นๆ
- 3) ทรัพยากรเกี่ยวกับผู้เรียน

ในแต่ละหมวดหมู่ ควรระบุรายละเอียดให้ครบถ้วน ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคิดค่าใช้จ่าย

2. นำทรัพยากรต่างๆ ข้างต้นมาหาข้อมูลและคิดค่าใช้จ่าย โดยควรคิดจากราคาตลาด แต่ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลราคาตลาด ก็อาจจะคิดจากค่าใช้จ่ายจริงที่สถานประกอบการจ่ายไปในการใช้ทรัพยากรดังกล่าว

การคิดค่าใช้จ่าย

การคิดค่าใช้จ่าย มีวิธีคิดในแต่ละหมวดทรัพยากร ดังนี้

ทรัพยากรที่เป็นงบลงทุน ในส่วนของที่ดินและอาคารเรียน คิดจากราคาค่าเช่าอาคาร ทั้งหลัง (รวมที่ดิน) แล้วคำนวณหาสัดส่วนพื้นที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อพื้นที่ของอาคารนี้ ทั้งหมด ต่อจากนั้น จึงนำสัดส่วนดังกล่าวมาคูณค่าเช่าอาคารทั้งหลัง ก็จะได้ค่าที่ดินและอาคารที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานประกอบการ

ตัวอย่าง ค่าเช่าอาคาร (รวมที่ดิน) ต่อปี	=	1,000,000 บาท
สัดส่วนพื้นที่อาคารที่ใช้เป็นศูนย์การเรียนต่อปี	=	1/25
ค่าที่ดินและอาคารของศูนย์การเรียนต่อปี	=	1,000,000/25บาท
	=	40,000 บาท

ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลราคาค่าเช่าอาคาร ก็ใช้ราคาประเมินของที่ดินและราคาค่าก่อสร้างอาคารมาหาค่าเฉลี่ยรายปี โดยในส่วนของที่ดิน ค่าเฉลี่ยรายปีคิดจากค่าเสียโอกาสในการใช้ที่ดิน โดยคำนวณจากดอกเบี้ยต่อปีที่จะได้รับ ถ้าขายที่ดิน แล้วนำเงินที่ได้จากการขายที่ดินไปฝากธนาคาร ส่วนค่าเฉลี่ยรายปีของอาคาร จะคิดจากค่าเสียโอกาสและค่าเสื่อมราคาของการใช้อาคาร โดยอาจจะคำนวณจากสูตรที่ Mark Blaug ใช้ในงานวิจัย เรื่อง The Rate of Return to Investment in Education in Thailand ดังนี้

$$A = \frac{c \times r}{(1 + r)^t - 1} + c \times r$$

โดยที่	A	=	ค่าก่อสร้างเฉลี่ยรายปี
	c	=	มูลค่าของอาคารในปีที่คิดค่าใช้จ่าย
	r	=	อัตราส่วนลดหรืออัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำในปีนั้น
	t	=	อายุการใช้งานของอาคาร โดยปกติกำหนดให้เป็น 50 ปี สำหรับอาคารคอนกรีต 25 ปี สำหรับอาคารครึ่งตึกครึ่ง ไม้ และ 20 ปี สำหรับอาคารไม้
	ค่า $\frac{c \times r}{(1+r)^t - 1}$	คือ	สูตรการคิดค่าเสื่อมราคา
	ค่า $c \times r$	คือ	สูตรการคิดค่าเสียโอกาส

สำหรับครุภัณฑ์ ก็หาค่าเฉลี่ยรายปีของครุภัณฑ์ โดยคำนวณค่าเสียโอกาสและค่าเฉลี่ยรายปีเช่นเดียวกับการคำนวณค่าใช้จ่ายของอาคาร สิ่งก่อสร้าง

จากค่าเฉลี่ยรายปีดังกล่าว เมื่อปรับด้วยสัดส่วนการใช้งานของศูนย์การเรียนต่อพื้นที่อาคาร สถานที่ทั้งหมด และปรับด้วยเวลาการใช้ทรัพยากรต่างๆ ข้างต้น ก็จะได้ค่าใช้จ่ายต่อปีของศูนย์การเรียน ในส่วนของทรัพยากรที่เป็นงบลงทุน

ทรัพยากรที่เป็นงบดำเนินการ งบดำเนินการที่มีความสำคัญมากที่สุด ที่ต้องคิดอย่างละเอียดก็คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เพราะเป็นค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนและสัดส่วนสูงที่สุดในการจัดการศึกษา จึงมีผลกระทบต่อการคิดค่าใช้จ่ายรวมค่อนข้างมาก นอกจากนี้ บุคลากรของสถานประกอบการที่มารับผิดชอบจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานนี้เพียงอย่างเดียว แต่ยังทำงานอื่นๆ ของสถานประกอบการด้วย จึงต้องคิดค่าใช้จ่ายด้วยความรอบคอบระมัดระวัง เพื่อให้ได้ค่าที่ถูกต้อง เพราะถ้าคิดค่าใช้จ่ายในหมวดนี้ผิดพลาดไปเพียงเล็กน้อย จะมีผลทำให้ได้ค่าใช้จ่ายรวมผิดไปจากความเป็นจริงมาก

ด้วยเหตุนี้ การคิดค่าใช้จ่ายบุคลากรของศูนย์การเรียน ที่เป็นบุคลากรของสถานประกอบการ จึงควรเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาระงานและค่าตอบแทนหรือเงินเดือนต่อปีเป็นรายคน เพื่อนำมาคิดสัดส่วนของเวลาที่ให้กับศูนย์การเรียนต่อเวลาการทำงานทั้งหมดของแต่ละคน แล้วจึงคำนวณหาค่าใช้จ่าย โดยนำสัดส่วนดังกล่าวคูณด้วยค่าตอบแทนแต่ละปี ต่อจากนั้น จึงนำข้อมูลค่าใช้จ่ายของทุกคนมารวมกัน ก็จะได้ค่าใช้จ่ายของบุคลากรทั้งหมดในการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียน

ตัวอย่าง เช่น ศูนย์การเรียนของสถานประกอบการแห่งหนึ่งมีบุคลากรในสถานประกอบการมาทำงานให้กับศูนย์ ดังนี้

ประเภทบุคลากร	รายได้ต่อปี	สัดส่วน(%) ทำงาน ให้ศูนย์การเรียนรู้	ค่าใช้จ่าย ของศูนย์การเรียนรู้
1. ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้	360,000	10%	36,000
2. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ	100,000	20%	20,000
3. ผู้สอนที่ทำงานในสถานประกอบการ			
- คนที่ 1	500,000	2%	10,000
- คนที่ 2	600,000	5%	30,000
ฯลฯ			

สำหรับวิทยากรภายนอก คิดค่าใช้จ่ายจากค่าตอบแทนที่สถานประกอบการจ่ายให้ภายใน 1 ปี ในขณะที่ค่าตอบแทนจ่ายจากหน่วยงานต้นสังกัด สถานประกอบการไม่ได้เป็นผู้จ่ายเงินดังกล่าว ก็ให้คิดค่าตอบแทนหรือเงินเดือนที่หน่วยงานต้นสังกัดจ่าย โดยจะต้องปรับสัดส่วนของเวลาที่วิทยากรมาทำงานให้กับศูนย์การเรียนรู้ต่อเวลาการทำงานทั้งหมด เช่นเดียวกับการคิดค่าใช้จ่ายบุคลากรของสถานประกอบการข้างต้น แต่หน่วยงานที่รับภาระค่าใช้จ่ายจะเปลี่ยนไปเป็นต้นสังกัด ไม่ใช่สถานประกอบการ การที่ต้องรวมค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการไม่ได้เป็นผู้รับภาระเข้าไปด้วย ก็เพื่อหาต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ต้องใช้ในการจัดศูนย์การเรียนรู้ของสถานประกอบการ โดยต้องจำแนกแยกแยะด้วยว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีใครหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับภาระมากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้เห็นภาพรวมว่า ค่าใช้จ่ายที่ใช้จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนนั้นมีใครเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบบ้าง และยังเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายดังกล่าวในด้านความเสมอภาค เป็นธรรม และควรมีประสิทธิภาพอีกด้วย

สำหรับงบดำเนินการอื่นๆ ก็คาดประมาณค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนการใช้ทรัพยากรในศูนย์การเรียนรู้ โดยอาจจะใช้ประมาณการอย่างคร่าวๆ ไม่ต้องคิดละเอียดเหมือนค่าใช้จ่ายบุคลากร เนื่องจากมิได้เป็นหมวดค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงเหมือนค่าใช้จ่ายบุคลากร ทั้งนี้ จะต้องรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่สถานประกอบการไม่ได้เป็นผู้รับภาระ เช่น มีผู้บริจาควัสดุการเรียนการสอน ฯลฯ เข้าไปด้วย เพื่อให้ครอบคลุมต้นทุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

3. นำข้อมูลค่าใช้จ่ายมาใส่ในตาราง ซึ่งจำแนกตามหมวดหมู่หรือประเภททรัพยากร และผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายดังกล่าว โดยมีรูปแบบของตาราง ดังที่นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรูปแบบการบันทึกข้อมูลค่าใช้จ่ายของทรัพยากรที่ใช้จัดการศึกษา

ทรัพยากร	ผู้รับภาระค่าใช้จ่าย				
	รวมค่าใช้จ่าย	สถานประกอบการ	หน่วยงานอื่น ของเอกชน	หน่วยงานของรัฐ	ผู้เรียน
<u>ทรัพยากรที่เป็นงบลงทุน</u> - ที่ดิน - สิ่งก่อสร้าง - ครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ หนังสือเพื่อค้นคว้า - ฯลฯ <u>ทรัพยากรที่เป็นงบดำเนินการ</u> - บุคลากร ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ทั่วไป ครูผู้สอน ฯลฯ - วัสดุการเรียนการสอน - สาธารณูปโภค ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ - ค่าใช้จ่ายอื่นๆ <u>ค่าใช้จ่ายผู้เรียน</u> - ค่าลงทะเบียนเรียน - ค่าเสียโอกาส - ค่าใช้จ่ายอื่นของผู้เรียน					
รวมทั้งหมด					

ทั้งนี้ ในการคิดค่าใช้จ่ายรวมแถวสุดท้ายในตารางที่ 1 ในกรณีที่สถานประกอบการเก็บค่าเล่าเรียนจากผู้เรียนด้วย จะต้องนำค่าเล่าเรียนดังกล่าวไปหักจากค่าใช้จ่ายรวมของสถานประกอบการ เพราะสถานประกอบการได้นำเงินดังกล่าวไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ของศูนย์การเรียน ถ้าไม่นำเงินส่วนนี้ไปหักออก จะเกิดความซ้ำซ้อนและทำให้ค่าใช้จ่ายรวมสูงกว่าความเป็นจริง

แบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเพื่อนำไปคำนวณหาค่าใช้จ่ายรายหัวเป็นข้อมูลเรื่องปัจจัยการผลิตว่าในปีหนึ่งๆ แต่ละหลักสูตรใช้ปัจจัยการผลิตอะไรบ้างในการดำเนินการของศูนย์การเรียน ใช้เป็นปริมาณเท่าใด และศูนย์การเรียนเสียค่าใช้จ่ายเท่าใด การเก็บข้อมูลจึงออกมาในลักษณะเป็นแบบสอบถามซึ่งคำตอบในแบบสอบถามช่วยให้ผู้ถามได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ในขณะที่เดียวกันหากมีการนำค่าใช้จ่ายรายหัวที่คำนวณได้ไปใช้ต่อ เช่นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรายหัวระหว่างหลักสูตรต่างๆ ภายในสถานประกอบการเดียวกัน หรือระหว่างสถานประกอบการต่างๆ ที่สอนหลักสูตรเดียวกัน ล้วนแต่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยผลการเปรียบเทียบพอจะชี้ให้เห็นได้ว่าหลักสูตรอะไรและสถานประกอบการใดที่บริหารจัดการศูนย์การเรียนได้ดีมีประสิทธิภาพกว่า

แบบสอบถามสถานประกอบการ

โครงการการศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียน

I. ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-ที่อยู่โรงงาน

ชื่อ _____

ที่อยู่ _____

2. ที่อยู่ศูนย์การเรียน (ถ้าแตกต่างจากที่อยู่สำนักงาน)

ชื่อ _____

ที่อยู่ _____

3. ปีที่ก่อตั้งหรือระยะเวลาการทำธุรกิจ พ.ศ. _____ หรือ _____ ปี

4. ประเภทอุตสาหกรรม

_____ (1) เกษตรแปรรูป _____ (2) ก่อสร้าง

_____ (3) พลังงาน _____ (4) ขนส่ง

_____ (5) สื่อสาร _____ (6) อื่นๆ ระบุ _____

5. สถานประกอบการท่านผลิตสินค้าใดมากที่สุดสามลำดับแรก และส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศเป็นสัดส่วนเท่าใด (ถ้าจำหน่ายในประเทศทั้งหมด กรุณาใส่ค่าศูนย์ลงในช่องคำตอบส่งออก)

1. _____ ส่งออก _____ %

2. _____ ส่งออก _____ %

3. _____ ส่งออก _____ %

6. จำนวนบุคลากรในสถานประกอบการของท่าน _____ คน แยกเป็น

(1) พนักงานเต็มเวลา (full-time) _____ คน

(2) พนักงานไม่เต็มเวลา (part-time) _____ คน

7. ระดับการศึกษาของบุคลากรในสถานประกอบการของท่าน

ตำแหน่ง	ระดับ การศึกษา	ป1.- ป.6	ม.1- ม.3	ม.4- ม.6	ปวช.- ปวส.	ป.ตรี	ป.โท ขึ้นไป

II. ข้อมูลเฉพาะ

1. พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ _____ ตารางเมตร หรือ _____ ตารางวา
คิดเป็นสัดส่วนร้อยละของอาคารที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ _____ %

2. ราคาเช่าอาคาร (ถ้ามี) _____ บาท/ปี

3. ในกรณีที่ไม่มีราคาเช่าอาคาร โปรดกรอกข้อมูลดังต่อไปนี้

- ที่ดินของสถานประกอบการที่ศูนย์การเรียนรู้ตั้งอยู่มีพื้นที่ _____ ไร่ _____ ตารางวา
ราคาประเมินของที่ดิน _____ บาท/ไร่
- ราคาค่าก่อสร้างของอาคารที่เป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ _____ บาท
สร้างเมื่อปี พ.ศ. _____

เป็นอาคาร คอนกรีต

ไม้

ครึ่งตึกครึ่งไม้

4. ในแต่ละปีศูนย์การเรียนรู้เปิดสอนหลักสูตรอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หลักสูตร	ประถม ศึกษา (ป. 6)	มัธยมศึกษา ตอนต้น (ม.3)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย (ม.6)	ปวช.	ปวส.
ระยะเวลาเรียน ต่อปี					
จำนวนผู้เรียน (คน/ปี)					
จำนวนห้องเรียน (ห้อง/ปี)					

5. ใช้ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนอะไรในแต่ละหลักสูตร

หลักสูตร	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช.	ปวส.
<u>คอมพิวเตอร์</u>					
● จำนวนเครื่อง					
● ราคาเฉลี่ยต่อ เครื่อง					
● เวลาที่ใช้ต่อปี ต่อเครื่อง (ชม.)					
<u>หนังสือเพื่อการ ค้นคว้า</u>					
● จำนวนเล่ม					
● ราคา โดยประมาณ					
<u>อุปกรณ์การเรียน/ ฝึก</u>					
1.....					
● ราคารวม					
● เวลาที่ใช้โดย เฉลี่ยต่อปี					

หลักสูตร	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช.	ปวส.
2.....					
● ราคารวม					
● เวลาที่ใช้โดย เฉลี่ยต่อปี					
3.....					
● ราคารวม					
● เวลาที่ใช้โดย เฉลี่ยต่อปี					

6. บุคลากรที่มาทำงานให้กับศูนย์การเรียนรู้มีใครบ้าง และเป็นเงินเท่าใด

หลักสูตร	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช.	ปวส.
<u>บุคลากรของ</u> <u>สถานประกอบการ</u>					
1. <u>ผู้บริหาร</u> <u>ศูนย์การเรียนรู้</u>					
● จำนวนคน					
● เงินเดือน/คน/ปี					
● เวลาทำงานให้ ศูนย์การเรียนรู้เฉลี่ย/ คน/ปี					
● ค่าตอบแทนพิเศษ					
2. <u>ผู้ประสานงาน</u>					
● จำนวนคน					
● เงินเดือน/คน/ปี					
● เวลาทำงานให้ ศูนย์การเรียนรู้เฉลี่ย/ คน/ปี					

หลักสูตร	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช.	ปวส.
● ค่าตอบแทนพิเศษ					
3. <u>ผู้สอน</u>					
● จำนวนคน					
● เงินเดือนโดยเฉลี่ย ต่อปี					
● เวลาสอน/คน/ปี					
● ค่าตอบแทนพิเศษ					
4. <u>วิทยากรภายนอก</u> <u>ภาครัฐ</u>					
● หน่วยงานของ วิทยากรส่วนใหญ่					
● จำนวน					
● เวลาสอน/คน/ปี					
● ค่าตอบแทน/คน/ปี					

7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ มีอะไรบ้าง และเป็นเงินเท่าใดในแต่ละหลักสูตร

หลักสูตร	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช.	ปวส.
<u>ค่าวัสดุสิ้นเปลือง</u> (บาท/ปี)					
<u>ค่าสาธารณูปโภค</u> (บาท/ปี)					
● ค่าไฟอาคารเรียน					
● ค่าน้ำ					
● ค่าโทรศัพท์					

หลักสูตร	ประเภท ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	ปวช.	ปวส.
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (บาท/ ปี) โปรดระบุ					
●					
●					
●					

เนื่องจากแนวคิดการจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนนี้เป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทย จึงขาดข้อมูลค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานประกอบการที่จะนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับผู้เรียนที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอันเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องจัดทำกรอบแนวคิดการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาของสถานประกอบการในรูปแบบศูนย์การเรียนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการคิดคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่สถานประกอบการที่จัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป
